

Nr 698

Av herr Eliasson i Sundborn m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk, m. m.

I propositionen nr 74 har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk m. m., vilka förslag syftar till en effektivisering av de organ som handhar fastighetsbildningen på landsbygden och i tätorterna. I detta syfte föreslås en omreglering av den nuvarande indelningen i lantmäteridistrikt innebärande att antalet distrikt starkt minskas. Till grund för propositionen ligger ett av 1956 års lantmäterikommitté avlämnat betänkande, i vilket föreslås en indelning av riket på visst sätt i 110 distrikt. Föredragande statsrådet har anfört, utan att i övrigt taga ställning till förslaget rörande distriktsindelningen, att distriktens antal bör bestämmas till högst 110. I fråga om Kopparbergs län har kommittén i sitt förslag till distriktsindelning upptagit åtta distrikt, vilket i förhållande till nu gällande antal innebär en minskning med två lantmäteridistrikt.

Lantmäteriets verksamhet som bland annat omfattar nybildning av fastigheter för bostads- och industriändamål, fastighetsrationalisering inom jordbrukets och skogsbrukets områden samt bebyggelseplanering försiggår i Kopparbergs län under förhållanden som på grund av exceptionellt tilltrasslade fastighets- och äganderättsförhållanden är synnerligen svårarbetade och som torde sakna sin motsvarighet i andra delar av landet. Det kan härvidlag erinras om att fastighetsförhållandena inom de enbart storskiftade delarna av länet är så särpräglade, att den generellt gällande jorddelningslagstiftningen där ansetts icke kunna i alla delar givas tillämpning. I stället gäller för dessa områden, som omfattar större delen av länet, viss särslagstiftning, den s. k. Dalalagen med därtill anslutande författningar.

De ovan i korthet berörda omständigheterna gör att den jordägande och förrättningsökande allmänheten har ett mycket stort behov av ett nära samråd med lantmäteriet i allehanda frågor som har anknytning till innehav av fast egendom o. d. För att vidare lantmäteriet skall kunna göra en effektiv insats under de rådande svåra förhållandena är det för detta län ett oavvisligt krav att personalen äger en god kännedom om och erfarenhet av de lokala förhållandena. Erfarenheten har visat att den nuvarande indelningen i distrikt för länet inneburit en god kontakt med omgivande bygd och medgivit lantmäteriets befattningshavare att erhålla en djupgående

kännedom om de särpräglade lokala förhållandena vilket visat sig vara av uppenbart värde för såväl kommuner som enskilda i frågor rörande fastighetsbildning och markdisposition över huvud taget. Med den kännedom vi äger om förhållandena inom länet synes det oss fullt klarlagt att de förändringar i fråga om distriktsindelningen i länet som nämnda proposition får anses innebära måste inverka försvårande för lantmäteriet att fullgöra de arbetsuppgifter detta har att ombesörja.

Enligt lantmäterikommitténs förslag skall en uppdelning ske av dels Borlänge distrikt och dels Nås distrikt vilka för närvarande har sina stationeringsorter i Stora Tuna resp. Vansbro. Vad beträffar den av kommittén föreslagna uppdelningen av Borlänge distrikt på Hedemora distrikt och Falu distrikt får vi erinra om de uttalanden som gjorts av länsstyrelsen och överlantmätaren i yttranden över kommitténs betänkande. Dessa myndigheter har härvidlag ingående motiverat sina ställningstaganden och bestämt avstyrkt en indragning av Borlänge distrikt. Detta ställningstagande delas även av lantmäteristyrelsen, och styrelsen har i sitt yttrande över kommittéförslaget anfört att distriktet enligt styrelsens mening bör bibehållas i huvudsak oförändrat. Vi anser de av nämnda myndigheter framförda synpunkterna synnerligen väl grundade och ansluter oss helt till lantmäteristyrelsens förslag angående ifrågavarande distrikt.

Beträffande Nås distrikt med stationeringsort i Vansbro innebär kommitténs förslag en uppdelning så att landskommunerna Järna och Äppelbo överföres till Malungs distrikt med stationeringsort i Malung, och att landskommunerna Nås och Floda överförs till Ludvika distrikt med stationeringsort i Ludvika. Det nuvarande Nås distrikt utgör en regionalt väl avgränsad enhet som ger lantmäteriet goda möjligheter att upprätthålla en mycket intim kontakt med bygden och att tillgodose allmänhetens och kommunernas berättigade krav på god service. Enligt vår mening innebär den nu framlagda propositionen en alltför långtgående sammanslagning av distriktsenheterna, och vad beträffar den av lantmäterikommittén förordade indragningen av Nås distrikt har icke tillräcklig vikt tillmätts den service som distriktsorganisationen lämnar till de i distriktet ingående kommunerna. Denna service är för dessa kommuner av mycket stor betydelse och den har hittills av lantmäteriet skötts på ett synnerligen tillfredsställande sätt. Särskild hänsyn har icke tagits till det förhållandet att dessa kommuner är utpräglade landskommuner med avsevärda reseavstånd till tätorter av stadskaraktär. Härutöver må beträffande den av kommittén föreslagna distriktsindelningen anföras att Nås och Floda ligger inom den s. k. storskiftesbygden, och att ett genomförande av förslaget skulle medföra att i det föreslagna Ludvika distrikt komme att ingå kommuner som med hänsyn till fastighets- och äganderättsförhållandena är av väsentligen annan art än distriktets övriga kommuner samt att detta måste framtvunga en regio-

nal uppdelning av verksamheten på distriktet och leda till svårigheter då det gäller att ernå en rationell arbetsfördelning.

Att en utökning av Ludvika distrikt med Nås och Floda kommer att medföra olägenheter är alltså uppenbart. Överlantmätaren har vidare framhållit att en sådan lösning kräver en avsevärd förstärkning av personalen i Ludvika distrikt och att i distriktet måste finnas en biträdande distriktslantmäartjänst. Vidare anser överlantmätaren att det blir nödvändigt att anskaffa nya lokaler för organisationsenheten.

Särskilt för de kommunala myndigheterna och för befolkningen inom Nås kommun kommer den ifrågasatta uppdelningen att medföra betydande olägenheter. Vissa delar av Nås kommun kommer att vara belägna ca 11 mil från distriktslantmätarens stationeringsort. Kommunikationsmöjligheterna mellan Nås och Ludvika är även synnerligen ogynnsamma. Nås kommun tillhör Nås och Malungs domsaga med kansli i Malung. Även detta förhållande måste medföra olägenheter vid ärendenas handläggning, icke minst för den i Ludvika stationerade distriktslantmätaren som allt som oftast kan finna anledning att vid besök på domsagans kansli verkställa utredningar angående föreliggande äganderättsförhållanden. Det nu anförda talar enligt vår mening på ett avgörande sätt för ett bibehållande av det nuvarande Nås distrikt.

Beträffande distriktsindelningen i länet anser vi sålunda att synnerligen starka skäl talar för ett bibehållande av de tio distriktsorganisationsenheter i vilka länet nu är indelat.

I sitt betänkande har lantmäterikommittén förordat att reglerna om avgiftsfrihet för vissa i betänkandet angivna förrättningar inom den s. k. storskiftesbygden slopas, och föredragande statsrådet har anförut att kostnaderna för förrättningarna i fråga i fortsättningen, beträffande nytillkommande förrättningar, bör bäras av berörda sakägare i samma omfattning som förordats beträffande annan lantmäteriverksamhet av betydelse för yttre rationalisering av jordbruks- och skogsfastigheter. Vid utformandet av nämnda förslag synes enligt vår mening icke ha beaktats de exceptionellt svåra äganderätts- och fastighetsbildningsförhållandena inom berörda delar av länet. Den skiftesverksamhet som förekommer inom dessa delar av länet är vidare av utomordentlig betydelse för hela bygdens liv och det kan även konstateras att den beträffande skogen medför en höjning av produktionen som leder till vinster av stor nationalekonomisk betydelse. Det bör även beaktas att de tilltrasslade äganderättsförhållandena utgör ett betydande hinder för såväl det allmänna som de enskilda beträffande markdispositionsfrågor. Det är sålunda bl. a. för inskrivningsväsendet och lantmäteriet av väsentlig betydelse att en genomgripande sanering kommer till stånd i de förhållanden som har samband med innehavet av fast egendom. Slutresultatet av ett laga skifte medför en arbetsbesparing som är av väsent-

lig betydelse. Det får även anses klart att en ändring av föreslagen art i lantmäteritaxan kommer att försvåra möjligheterna att få till stånd önskvärda och nödvändiga fastighetsrationaliseringar inom de enbart storskiftade delarna av länet. Härutöver kan man även befara att frågan om kostnadernas fördelning och handläggningen av ärenden rörande individuella statsbidrag vid sådana förrättningar på grund av det stora antalet sakägare kommer att medföra ett administrativt merarbete som ogynnsamt inverkar på förrättningarnas handläggning i övrigt. Vi anser sålunda att de regler i fråga om statsbidrag till bestridande av förrättningskostnaderna som gäller för redan påbörjade förrättningar av den art varom nu är fråga även skall tillämpas å nytillkommande sådana förrättningar.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74 måtte besluta *dels* att Kopparbergs län skall vara indelat i tio lantmäteridistrikt, *dels* att nu gällande kungörelser (SFS 1935:84 och 1943:388) om statsbidrag till bestridande av förrättningskostnaderna vid vissa lantmäteri-förrättningar inom Kopparbergs län skall äga tillämpning även å nytillkommande förrättningar.

Stockholm den 22 mars 1960

Lars Eliasson
i Sundborn

Olof Persson
i Tandö

Olof Hammar

Bo Turesson

Johan Ö. Ågren

Erik Östrand

T. Fredriksson

Sven Mellqvist

Nr 699

Av herr Larsson i Norderön m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk, m. m.

I proposition nr 74 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk m. m.

I propositionen nr 148/1959 angående statligt stöd till jordbrukets rationalisering m. m. uttalade departementschefen (s. 245), att ett medel att på-